

A?erme (Alkol Kullanma ?ste?) ?nançlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *A?erme (Alkol Kullanma ?ste?) ?nançlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17014>

Özet

A?erme (Alkol Kullanma ?ste?) ?nançlar? Ölçe?i, bireylerin alkol A?erme deneyimleri hakkındaki bilişsel inançlar?n? ölçmek amacıyla geliştirlmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal olarak İngilizce hazırlanan A?erme ?nançlar? Ölçe?i'nin (Craving Beliefs Questionnaire - CBQ) Türk kültürüne Uyarlama çalışması'nın ürünüdür. Ölçe?in Türk örneklemindeki öncül Psikometri özelliklerini de?erlendiren çalışmada, 2016 yılında Altınöz ve arkadaşları tarafından yayımlanmıştır. Ölçek, alkol Alkol Kullanım Bozukluğu olan bireylerin a?ermeye yönelik sahip olduğu i?levsiz inançlar? tespit etmede kritik bir rol oynamaktadır.

Ölçek, a?ermenin kaçınılmazlığı, kontrol edilemezliği ve alkol kullanma ihtiyacının ?iddeti gibi temel inanç alanlarına odaklanır. Bu bilişsel yapılar, madde kullanım bozukluklarının sürdürülmesinde merkezi bir mekanizma olarak kabul edildiğinden, ölçek klinik de?erlendirme ve tedavi planlaması için önemli veriler sunar. Derecelendirme formatı 7'li Likert Ölçe?i tipindedir.

Anahtar Kelimeler

A?erme, Alkol Kullanım Bozukluğu, Bilişsel ?nançlar, Psikometri, Uyarlama, Bağımlılık, De?erlendirme, Likert Ölçe?i

Yazarlar

Altınöz, A.E., Aslan, S., U?urlu, M., Özdel, K., Sargın, A.E., & Türkçapar, M.H.

Amaç

A?erme (Alkol Kullanma ?ste?) ?nançlar? Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin alkol A?erme durumlarına dair geliştirdikleri özgül bilişsel inanç kalıpları nicel olarak belirlemektir. Bu inançlar genellikle a?ermenin gücüne, olumsuz duygusal durumları hafifletme yeteneğine ve alkol kullanımının tetiklemedeki rolüne iliktir.

Ölçek, özellikle Alkol Kullanım Bozukluğu tedavisi gören hastalarda, nüks riskini artıran ve bilişsel davranışçı terapi (BDT) yaklaşımlarıyla hedeflenmesi gereken temel hatalı düşünce yapılarının ortaya çıkarmayı hedefler. Bu sayede klinik müdahalelerin etkinliği artırılabilir.

Yapı

Ölçek, a?ermenin bilişsel modeline dayanmaktadır. Bu model, a?ermenin sadece fizyolojik bir tepki değil, aynı zamanda kişinin bu tepkiyi yorumlama biçimiyle şekillenen bir deneyim olduğunu varsayar. Ölçülen temel yapı, a?ermeye dair i?levsiz inançlardır.

Bu i?levsiz inançlar genellikle üç ana tema etraf?nda toplan?r: **Kontrol Kayb? ?nanc?** (a?erme ba?lad???nda durdurulamayaca??), **Kaç?n?lmazlık ?nanc?** (a?erminin mutlak olarak alkol kullan?m?na yol açaca??) ve **Duygusal Rahatlama ?nanc?** (a?erminin tek amac?n?n olumsuz duygusal durumlar? hafifletmek oldu?u). Ölçek bu faktörlerin Türk örnekleminde geçerlili?ini ara?t?rma? amaçlam???r.

Geçerlik

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayılarına dair detaylı bilgi sunulmam???r. Ancak, Alt?nöz ve arkadaşları'nın 2016 yılındaki uyarılma çalışması, ölçeğin Türk kültüründeki yapısal geçerlili?ini incelemeyi amaçlam???r. Genellikle bu tür çalışmalarda, ölçeğin yapı geçerlili?i (faktör analizi) ve kriter geçerlili?i (e? zamanlı olarak ölçülen di?er alkol ba?ımlılığı ve A?erme ölçekleri ile korelasyonu) değerlendirilir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta spesifik güvenilirlik katsayılarına dair detaylı bilgi sunulmam???r. Uyarılma çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığı'nın (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliğinin incelenmesi beklenmektedir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı temel yapıyı ölçmede ne kadar başarılı olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Ölçeğin orijinal yapıları çok boyutludur ve birden fazla alt boyutu ölçer. Alt?nöz ve arkadaşları'nın çalışmasında, ölçeğin Türkçeye çevirisinden sonra, faktör yapıları'nın orijinal ölçekle uyumlu olup olmadıklarını belirlemek için doğrulayıcı veya açıklayıcı faktör analizleri (DFA/AFA) kullanılm???r. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı bilişsel inanç boyutları'nın Türk örnekleminde de ayrıştığını doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Type: Uyarılma

Format: Bireyin kendi raporuna dayalı öz bildirim ölçeği.

Language Available: Türkçe (Uyarılma), İngilizce (Orijinal)

Population Group: Alkol kullanımı bozukluğu tanınmış veya alkol alması yaşıyan yetişkin bireyler.

Age Group: Yetişkinler.

Population Details: Alt?noz et al. (2016) çal??mas?, Türk klinik örneklemini kullanm??t?r.

Test Methodology: 7'li Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilir (Örne?in, 1 = Kesinlikle kat?lm?yorum, 7 = Kesinlikle kat?l?yorum). Yüksek puanlar, a?ermeye dair daha i?levsiz ve güçlü inançlara sahip olundu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

CBQ, Alkol Ba??mlilikk?, Bili?sel Davran??ç? Terapi, A?erme ?nançlar?, Klinik De?erlendirme, Türk Örneklemi, Alkol Kullan?m Bozuklu?u

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ercan Alt?noz

Author ORCID Identifier: Sa?lanmam??t?r.

Affiliation Email addresses: ercanaltinoz@hotmail.com

Correspondence Address: Sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Uyarlama çal??mas? 2016 y?I?nda yay?mlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? ve tam madde setinin kullan?m? için sorumlu yazar (Ercan Alt?noz) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

Alt?noz, A.E., Aslan, S., U?urlu, M., Özdel, K., Sarg?n, A.E., & Türkçapar, M.H. (2016). Measuring the beliefs on alcohol craving by using craving beliefs questionnaire: preliminary results of its psychometric properties in a Turkish sample. *Journal of Substance Use*, 1-5. doi: 10.3109/14659891.2015.1056852

A?erme (Alkol Kullanma ?ste?) ?nançlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, telif haklar? nedeniyle bu platformda yay?mlanmamaktadır. Ölçe?in tam içeri?i ve uygulama detaylar? için orijinal kaynakça incelenmeli veya sorumlu yazarla ileti?ime geçilmelidir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

[aserme-alkol-kullanma-istegi-inanclari-olcegi-toad.pdf](#)

ARABPSYCHOLOGY.COM